

Саулукъ, жүрек тынчлыкъ, насып сизге, багъалы тиширыула!

Байрым кюн, тотурну ал айы (март), 5, 2021 жыл

№23 (20912)

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ТЮБЕШИУ

Республикада хауа-учуу байламлыкъланы айнытыу амалланы юсюнден сёлешгендиле

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Кокков** Россейни Хауа транспорт федерал агентствосуну таматасы **Александр Нерадько** бла Москвада түбешгенди. Ала КъМР-де хауа-учуу байламлыкъланы айнытыу амалланы

сюзгендиле. Сёз Нальчикде аэропортну инфраструктура-сын комплексли жангыртуу планланы, авиаташыулары кебейулерини эм кенгерулерини эмда, эпидемиология болум тюзелсе, халкъла аралы рейслени жангыдан башлауу

юсюнден барганды. Түбешиюну магъаналы темасы аэродромну учуу-къоноу полосасыны реконструкциясыны проектин тийишли къырал программагъа къошуу жаны бла байламлыкъ болганды.

МУНИЦИПАЛ САГЪАТ

Сёлешиюню баш темасы – муниципалитетлени миллет проектлени толтуруугъа таукелликлери

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Кокков** тёрели муниципал сагъатны бардыргъанды. Аны баш темасы быйыл муниципалитетлени миллет проектлени жашауда бардырыгъа хазырлыкълары бла байламлы соруула болгандыла.

Республиканы оноучуу муниципал администрацияланы таматарларына процедуралы жумушлары хазырлауу терклендируу жаны бла алгъын берилген буйрукъланы эсертгенди. Туура этилген информацияланы эсеплерине кёре, регионну оноучусуну бир-бир районла бла байламлы эсертюлерни бла соруулары болганды.

Социал объектиени тынгылы ремонтлары эм къурулушлары бардырылгъанда, Казбек Кокков саулукъ сакълауу биринчи звеносуну игилендирууноу чеклеринде тамамланган ишлени качестволарына контроль этерге тийишлисин чертгенди. «Жержерли администрацияланы таматарларыны ол соруугъа сейирлерни болургъа эм ала район больницаданы баш врачларына болушлукъ тапдырыгъа тийишлидиле», - дегенди ол.

КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукъланы Алиев** билдиргенича, бюгонлюкде сау-

лай да республикада 2021 жылда миллет проектлени бардырыуу чеклеринде финансированианы ёлчери 6,5 миллиард сом болганды, аладан 4,9 миллиард сом федерал бюджетденди, 1,6 миллиард сом а – республикалыдан.

Районлада жети регионал проектни жашаугъа кийириу ишле башлангандыла. Подряд организацияла бла алтмышдан артыкъ контрактха къол салыннганды, энтта сегизине къол салуу тамамлана турады. Бир ненча объект бла байламлы ишле башлангандыла. «Контрактланы заман болжаллары быйыл сентябрь-октябрыде бошаллыкъды, подрядчикни жанындан азукъчулукъ болса, жылны ахырына дери тийишли оноула этерча»,

- деп ангылатханды Мусук ул.

Муниципал къуралуулагъа битеу да бирге 647,5 миллион сомгъа бюджетле аралы трансфертле бёлюннгендиле. Программа жумушла бла байламлы ырысхы бёлюнорча профильни министерствола муниципалитетле бла жетмиш чакълы бир келишимге къол салгандыла. Андан сора да, республиканы жол ызларын айнытырча РФ-ни Правительствосуну буйругу бла 331 миллион сом бёлюннгенди, ахча битеу да узунлугу 101 километр болгъан регион магъаналы 20 жол объекти ремонтна къоратыллыкъды.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствосуну пресс-службасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы К.В.Кокковну Тиширыулары халкъла аралы кюню бла АЛГЪЫШЛАУУ

Багъалы тиширыула!

Сизни келе турган байрам – Тиширыулары халкъла аралы кюню – бла жюрегимден къызыу алгъышлайма!

Бу кюн таза, жылы сезимледен толуду. Ол сезимбизде уа тиширыула – анагъа, жашау нёгерибизге, юйюрню жылыуун сакълагъанга уллу хурмет, ыразылыкъ эмда сыймеклик бирге къошуладыла. Сизни халал жюреклерибизден эмда акъылыбизден багъалы зат жокъду. Хар неге да жетише билген ышаныгъыз бла бирге сыйдиомлюлей, ариулай къала билгенгиз а энчи сейирсиниуге тийишлиди.

Бюгонлюкде республиканы жашауунда анга тиширыула къошумчулукъ этмеген бёлюмюн табаргъа боллукъ туююлду. Сиз профессионал ишде, бизнесде, илмуда, къырал къуллукъда эмда жамауат жашауда кесигизни жетишимли кёрюзтесиз. Алай эсе да, тиширыуу эм багъалы саугъасы – ол аналыкъды. Юйюр – ол бизни жамауатыбызны мурдорлу хазнасыды. Аны себепли юйюрге тутучулукъ этиу, аны насыбы ючюн онгла къурау бизни политикабызны эм магъаналы жумушларындан бириди. Мындан арысында да юйюрню эмда сабийлени сейирлерин жалчытырыкъ кыйиматланы кебейтир ючюн кючюбюзню саллыкъбыз.

Сизге ёсоп келген тёлюню юйретуге салган уллу къыйныгъыз, къыйгырыуугъуз, жүрек халаллыкъыгъыз ючюн ыразылыгъымы эмда таза хурметими билдирирге сиеме. Сизни жюрегимден алгъышлай, бизни багъалы тиширыуларыбыз, саулукъ, жаз башына къууанарча сезимни, сыймеклик эмда монглукъ, битеу да муратларыгъыз толурларын тежейме!

УЛОУ

Башха шахарлагъа теркирек жетер онгла

Жуукъ кезиуде республикадан къыралыбызны бир ненча регионларына бла шахарларына тынчыракъ эм теркирек жетер онг боллукъду. Алай бла майдан башлап Къара тенгизни жагъасына Новороссийск шахаргъа

Нальчикден поезд жюрюп тебирерикди. Ол мындан 14 сагъат 09 минутда жолгъа чыгарыкъды. Жолда улоу Минеральные Воды, Армавир эм Краснодар шахарла-да бир кесекге тохтап, алай барлыкъды. СКФО-ну бла

ЮФО-ну шахарларын ётгенден сора Новороссийскге ол экинчи кюнню эрттенигинде 8 сагъатха жуукъ заманнга жетерикди.

Дагъыда майда Нальчикге Москваны Шереметьево аэропортундан самолёт рейсле

боллукъдула. Аны «Победа» толтурлукъду. Жангы рейс ара шахаргъа баргъан жерлешерибизге тап келликди. Эсигизге салайыкъ, бюгонлюкде рейсле жаланда Внуковогъа боладыла.

КъАСЫМЛАНЫ Аминат.

ЖЫЙЫЛЫУ

Шургулу жумушла эпидемиология болум эсге алынып бардырыллыкдыла

Малкър халк зор бла тууган журтундан Орта Азияга бла Къазахстанга кѣчюрюлгенли 77 жыл толганына аталган шургулу жумушлары бардырыу жаны бла къурау комитетни жыйылуу болганды. Аны КЪМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзиков** бардырганды. Бушуулу ишле эпидемиология болум эсге алынып къураулыкдыла.

Кенгеше республиканы баш санитар врачы **Жирослан Пагов** чакъырылганды. Аны айтханына кѣре, республикада эпидемиология болум ышангылы болганына да къарамай, коронавирусу ауруу жайылыуны бла байламлы бир-бир чекле энтта кетерилмегендиле. Ол санда уллу жыйылыулары (50 адамдан аслам къатышхан) бардырырга алыкъа эркин этилмегенди. «Битеу жумушлары эпидемиология жорукъланы сакълап бардырырга тийишлиди. Къоркъуусулукъну унутурга жарамайды, инфекция энтта жайылады», - дегенди **Жирослан Пагов**.

КЪМР-ни культура министри **Мухадин Кумахов** ол күн къаллай ишле къураулыкъларын белгили этгенди. Алай бла 8 мартта 1944-1957 жыллада политика репрессиялага тыюнгенли хурметине мемориалга гюлле салынырыкъдыла, музейде «Заман. Болган ишле. Адамла» деген кѣрмюч ачыллыкды. Нальчикни библиотекаларында китап кѣрмючле да къураулыкъдыла, дистанция халда тарыхны дерслери бардырыллыкдыла. Бушуулу ишле районлада да болукъдула, ол санда маданият юйледе кѣрмючле ачыллыкдыла, адабият-чыгармачылык спектакль болукъдула, документли кинола кѣргюзтюлюкдюле.

Къурау комитетни жыйылыуна Парламентни спикерини орунбасары **Жанатайлы Салим**, Прави-

тельствону Председатели орунбасары **Марат Хубиев**, Экономика эм жамауат къоркъуусулукъ советни секретары **Казбек Татыев**, культура министри **Мухадин Кумахов**, граждандуу обществену институтлары бла байламлыкъла эм миллетли ишлери жаны бла министрни къуллугун толтурган **Анзор Курашинов**, Роспотребнадзорну КЪМР-де Управлениясыны таматасы **Жирослан Пагов**, Нальчикни жер-жерли администрациясыны башчысыны орунбасары **Аслан Паштов** къатышхандыла.

КЪМР-ни Башчысыны бла Правительство суну прес-службасы.

Документле

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысыны БУЙРУГУУ

Муниципал программаланы бардырыуу чеклеринде тапландырырга тийишли жамауат тийрелени сайларча къол кѣтюрюу амаллыралы жалчытыр мурад бла «Интернет» информация-телекоммуникация сетъде электрон халда Къабарты-Малкър Республикада тапланды-

рылырга тийишли жамауат тийрелени сайларча адамлага онлайн къол кѣтюрюу амал болурча бирлешген федерал платформаны сингдириу жаны бла ишчи къурам жыйрга эм аны къауумун приложенига кѣре къабыл кѣрюрге.

Къабарты-Малкър

Республиканы Башчысы

К. КОКОВ

Нальчик шахар, 2021 жыл 1 март, №22-РГ

Тапландырырга тийишли жамауат тийрелени сайлар ючюн адамлага онлайн къол кѣтюрюу амал болурча Къабарты-Малкър Республикада бирлешген федерал платформаны сингдириу жаны бла ишчи къурамны КЪАУУМУ

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысыны 2021 жылда 1 мартта чыгарылган 22-РГ номерли буйругу бла къабыл кѣрюлгенди

Кунижев М.А. – Къабарты-Малкър Республиканы Правительство суну Председатели биринчи орунбасары (ишчи къурамны таматасы)

Ашхотов И.А. – Къабарты-Малкър Республиканы цифралы айнытыу министри (ишчи къурамны таматасыны орунбасары)

Алексейчик Т.И. – «Къабарты-Малкър Республикада волонтерлукъну (добровольчество) айнытыу ресурс ара» автоном коммерциалы болмаган организацианы таматасы (ырызлыгына кѣре)

Безанов Б.Ю. – Къабарты-Малкър Республиканы «КЪМР-Медиа» къырал казна учреждениясыны

таматасыны къуллугун толтурган

Бербеков А.Х. – Къабарты-Малкър Республиканы къурулуш эм жашау журт-коммунал министри

Дугулбова М.М. – Къабарты-Малкър Республикада Регионга управлени этген араны таматасы (ырызлыгына кѣре)

Кажаяев А.Х. – Къабарты-Малкър Республиканы Башчысыны Администрацияны ич политика жаны бла управлениыны таматасы

Мокъаланы А.М. – Къабарты-Малкър Республиканы жарыкъландырыу, илму эм жаш тѣлюню ишлери жаны бла министрини орунбасары.

Къабарты-Малкър Республикада турист ресурсла орналган районлада комплексли къоркъуусулукъну жалчытыу соруула жаны бла ведомстволу аралы комиссияны къауумна тюзетиуле кийириуну юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Правительство суну БЕГИМИ

2021 жыл 19 февраль, Нальчик шахар, №20-ПП

Къабарты-Малкър Республиканы Правительство суну эгеди:

«Къабарты-Малкър Республикада турист ресурсла орналган районлада комплексли къоркъуусулукъну жалчытыу соруула жаны бла ведомстволу аралы комиссияны юсюнден»

Къабарты-Малкър Республиканы Правительство суну 2015 жылда 10 июньда чыгарган 119-ПП номерли бегими бла къабыл кѣрюлген Къабарты-Малкър Республикада турист ресурсла орналган районлада комплексли къоркъуусулукъну жалчытыу соруула жаны бла ведомстволу аралы комиссияны къауумна быллай тюзетиуле кийирирге:

а) ведомстволу аралы комиссияны къауумундан бу инсанланы чыгарырга:

Бейтуганов К.Х. – Нальчик шахар округну жер-

жерли администрациясыны шахар, курорт эм туризм таматасыны къуллугун толтурган (ырызлыгына кѣре)

Кереев Р.Х. – Къабарты-Малкър Республикада Ич ишле министрствону полициясыны (жамауат низамны сакълау жаны бла) таматасыны орунбасары (ырызлыгына кѣре);

б) М.М. Отар улуну къуллугун быллай жазарга: «Къабарты-Малкър Республиканы Курортла эм туризм министрствосуны туризм эм санатор-курорт айнуу управлениыны таматасы» (ведомстволу аралы комиссияны секретары);

в) ведомстволу аралы комиссияны къауумундан **Атаров В.Т.**, **Атырзаланы З.С.** чыгарырга.

Къабарты-Малкър Республиканы Правительство суну Председатели **МУСУКЛАНЫ А.**

ЭРИШУУ

Усталыкъларын кѣтюрюуну, урунуу жолларын сайлауну аламан таянчагы

«Жаш профессионалла» деген бешинчи регионал чемпионат бу кюнде Нальчикде «Къурулушчу» колледжде башланганды. Къууанчы ишге КЪМР-ни жарыкъландырыу, илму эм жаш тѣлюню ишлери жаны бла министри **Анзор Езаов** да къатышханды.

Конкурсда сынамыларын кѣргюзтюрге сюйгенле иш кѣллу, хунерли, билимли адамладыла. Жангы техниканы эмда технологияланы кючю аланы къолларындады. Быйыл эришуулеге энчи билим берген отуз учреждение къатышады. Аланы саны жылдан жылга кѣбейе барганы да къууандырады бизни. Конкурс, ол - 25 компетенцияды,

157 жаш адамды, онеки площадкыда эмда 260 волонтерду. Чакъырылган экспертле, биз барыбыз да сизге хош келигиз дейбиз. Бу ыйыкъ битеу бизге хайырлы болуруна ыша-

нама, - дегенди **Анзор Клишбиевич**.

Чемпионат башланганы бла **Worldskills Russia** агентствону башчысы **Роберт Уразов** видеосвязга чыгып алгышыла ганды: «Бу

эришуу усталыкъда айнырга, ѳсерге, жангы затлага юйренирге амал берген ишди. Аны къатышханла карьера жаны бла иги атлам этедиле, бирлери энчи иш ачадыла, башхалары урунган жерлеринде бютунда бийик даражага тийишли боладыла».

Worldskills — халкъла аралы (коммерциалы болмаган) къымылдауду. Ол «Кесинги усталыгыны кючю бла дунияны игирек эт» деген чакъырыуну эм башына салып, урунган адамны даражасын кѣтюрюу эмда усталыкъны айнытыр хыйсап бла ишлейди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Прививка этдирирге хазырланы саны кѣбейеди

КЪМР-де коронавирусу профилактикасы эм аны жайылууна къажау регион оператив штабдан белгили этгенлерича, пандемияны аллындан бери республикада вирусдан аурганланы саны 21,2 мингден озганды. Ол санда тюнене ол 68 инсанга жукъганды.

Тийишли багыудан сора 19,9 мингден аслам адам сау болгандыла (ол санда тюнене 72 пациент). Бюгюнлюкде медицина болушлукъ берилгенле мингден аздыла - 963 адам. Жарсыуга, бу къыйын ауруну кѣтюралмай ауушханланы саны юч жюзден озганды - 377. Тюнене вирусдан эки пациент ѳлгенди.

Коронавирус КЪМР-де жайы-

лып башлагандан бери 449,2 мингден аслам тест бардырылганды (бир кюннге 970 тинтиу). Госпитальлада 382 пациент бардыла, аланы арасында тест коронавирусу ауруу жукъганын ачыкъламагандыла да. Реанимация бѳлюмде 33 саусуз турадыла.

Жукъганланы саны азайганы бла байламлы бюгюнлюкде республикада жаланда 4 госпиталь ишлейди. Алада 583 саусузга жер барды. Республикада корона вируска къажау вакцинация андан ары бардырылады. Бюгюнлюкде уколну 10 мингден аслам адам салдыргандыла. Саулукъ сакълау министрстводан белгили этгенлерича, аладан жартысы вакцинаны экинчи бѳлюмюндан этдиргендиле.

Республикада муниципал районлада бла шахарлада вакцина салдырган пунктла ишлейдиле, ала 50-ден асламдыла. Ала бирге Нальчикде тѳрт мобильный ара ишлейди. Аладан экиси Нальчикде Абхазия майданда бла «Вестер-гипер» тюкенни аллында къураулыкъдыла.

Энтта экиси уа шахарны базарларында орнатылгандыла - ара рынокда татлы ашарыкъла сатылган жерде эмда «Дубкиде» къумачла сатылган павильонда (кирген жерде онг жанында). Ала эрттенликде 8 сагъатдан кюндюз 15 сагъатха дери ачылыпдыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлаганды.

«Къыйныбыз ючюн жамауатны ыспаслыгын сезген бизге уллу ыразылыкды»

Моллаланы Фатима доктор болуп, берген антына, сайлауна да кертичилай къалып келгенди энди отуз жылдан атлаганды. Бююнлюкте ол КъМР-ни Катастрофаланы медицинасы эмда терк медицина болушлукну арасыны врач-анестезиолог-реаниматологду. Саулык саклауу айнытууга эмда коронавирус инфекцияга къажау уллу къыйын салганы, бийик профессионал усталыгы эмда кеп жылланы бет жарыкъ ишлегени ючюн 2020 жылда КъМР-ни Башчысыны буйругу бла «КъМР-ни сыйлы врач» деген атха тийишли кёрюлгенди. Бююн а ол мени ушак нёгеримди.

-Фатима, медицина мени жолумду деген сезимге къалай бла келгенсе?

-Кертиним айтсам, врач усталыкъны сабиблигимден да жаратханма. Аны себепли юйде ата-анабыз, бирсиле да Нальчикни тёртюнчо номерли орта школун тауусуп, КъМКЪУ-ну медицина факультетине киргире излегениме, анга ыразы болуп калгандыла.

Гитчелигимден да манга юлгоу а ата къарындашым юйдегиси Гадилян Людмила Муталифова болганды. Ол кеп жылланы медицинада ишлегенли профсоюзларыны председателини орунбасары болуп турганды. Усталыкъ, адамлык ышанлары бла да ким да хурметлерча инсанды.

Эгечибиз, атабыз ауруганларында да, аны аслам ахшылыгын кёргенбиз. Медицинаны сайлап, окуууга, ишге киргенимде да, кеп акыл сезюн эшитгенме. Бююнлюкте да ол къатыбызда турганына шукур эте жашайм. Биз кесибибиз, энди у туудукъла да, анга уллу мама дейбиз. Нек дегенде, ол барыбызга да ёз анабыздан кем къыйын салмаганды.

Айхай да, къайсы юйордеча, атабыз Гадилян Магомет, анабыз Уаналаны Фаризат да, къадарыбызны мурдору бола,

жашауу жолун кёргозте, билим алпырыбызны излегенди. Кеслери экишер бийик окуу юйю тауусхандыла, аны себепли биз да билимлие, эм биринчи уа ахшы инсанла болуп, халкъыбызга жарасакъ сыйгенди.

-Къайсы усталыкъны келечисине да бийик даража алай бошдан берилип къалмаганы баямды. Адам ишинде къалай бла жетишимли болады деп сунаса?

-Жаланда салган къыйыны, ишине ие кёзден къараганы бола. Инсан бардырган жумушлуна жюреги бла берилгире керекди, анга уллу кёллу болурга жарамайды. Бююн атталыкъ ишине тямблага къоймасанг, къолундан келгенни аямасанг, мен болмасам а, ким этерикди деген сезимге берилсенг, баям, ол заманда жетишим да келеди. Аны бла бирге уа адам низамны, жууаплыкъны да эсинде тутарга керекди.

Бийик даражаны сагынганбыздан ары, былайда газетибизни юсю бла ишлеген арабызны директору Алим Владимирович Кардановха, аны орунбасары Забакъланы Фархад Мухтаровиче, саулы коллективге да мени анга тийишли кёргенлери ючюн ыразылыгым билдиргире суюеме.

Дагъыда, билемисиз, баям, адамны жюрек тынчлыгы

болса, юйюнде да таянчаклыкъ тапса, ол заманда да инсан ишине башха тюрлю къарай болур. Ол жаны бла уа кесими насыплыгга санайма, айып этмегиз.

Аны не ючюн айтама, алыкъа тёртюнчо курсда окуй турганымда, Моллаланы Махмут бла бир юйор къурагандымыз. Медицина факультетде уа тынч болмаганын билесиз. Ол кезиуде къайыналаны жанындан ангылау, ийнаны тапханым да кёллендиргенди. Ала билим алпырымы, окууууу жарты жолда къыймазымы излегенди. Къагъанакъгга кеслери къарап, болушлукъ этип тургандыла. Аны себепли адамны къатында кимле болганына кёре ол профессионалча да айныгга бегирик талпынады.

-Арт кезиуде врачлагга къыйын болумлада ишлерге тюшгенди, аны бла байламлы жашауга кёз къарамынг а тюрленгенмиди?

-Анга сёз да жокъду. Врач къадарымда кюн сайын да ёлюм бла бетден-бетге тубей, сауусуну жанын кутхарыр ючюн кюре бардыргга тюшоп турганылыкъгга, бююнню болум ишиме, жашаууу да башхача къаратханды.

Айхай да, къыйматла да ёзгергенди. Саулай жамауат да келген болур энди аллай оюмгга – бек уллу байлыгыбыз бизни саулуубузд. Алгадан да ол жангычылыкъ болмаганылыкъгга, аслам затха шёндуоча эс бурмаганыбиз деригим келеди. Бююнлюкте бизни, врачланы, къыйныбызны адамла ангылаганлары да эсленеди, аны бла бирге уа намес-сый да бергенлери кычыуун кёронеди. Ишибизни къыйматы ючюн жа-

мауатны ыразылыгын сезген бизге болмагача хурметди.

-Ырамымыса сора сайлау-унга?

-Сёзсюз, ыразыма. Биз студент кезиуде алыкъа окуууну тауусхунчу ишлерге эркилик бар эди да, бир кесекчики Нальчикде биринчи номерли шахар больницада медсестра болуп турганма. Андан сора уа мени урунуу китапчыгымда жаланда бир жазыу барды. Интернатураны ётерге бери, шёнду ишлеп турган жериме келгенме. Ол заманда эндиги арагга терк болушлукъ берюну станциясы (биринчи номерли шахар больницаны мурдорунда) дегенди. Андан бери мында къалып, урунуп турама.

Станциягга биринчи келгениме окууна ангылаганма ол мени жерим, жолум болганын. Аны себепли андан таймаганыма. Атабыз аскер врач болуруму сыйгенликке да, кеталмаганыма. Билемисиз, бизге мында узакъгга созулган отпуск беричюдюле. Ол заманда да арагга, коллективге тансыкъ сезим да билеучюдю. «Бююн ишге баргган кюнум болса эди» деп да сагышлануучума. Баям, урунган жеримде адамланы ачыкъ, таза ниетликлери ючюн окууна болур алай.

Кесими бир уллу жигитлик этгенге санамайма, жаланда ишими суюеме эмда аны тынгылы этер ючюн битеу билимими, ангылауума да анмайма. Сауусуну къыйналганын селейтир, анга эс тапдырыр амалланы да излегенлей турама. Нек дегенде, айтаханымча, хар кюнден да адамны жанын саклап къалыр болумгга тубемей къалмайбыз.

-Солуган заманынг а болуучумуду?

-Ишден юйге келип, юйюрумо кёрсем окууна, къайсы тишируугъча, ол манга солуду. Ынналарыбыз, аналарыбызча, мен да эшиу эшерге суюеме. Ол къылыгъымы таныганла барысы да биледи.

Дагъыда профессионал литератураны, позияны, прозаны да окуйма. Омар Хайямны чыгармаларын жаратама. Аны тизгинлерине саулай дуня сыйынып къалганын кёрюнгенден сора да, аландан кеп затха тюшюнорге да болады.

-Сен таныуу профессионалса, юйде уа тишируу къалай болурга керекди деп сагыш этесе?

-Къайда ишлесенг да, жууукъ эмда жарыкъ кёллу, къонакъланы сыйген болурга керексе. Алай сунам эмда аллайланы жарамата. Инсанны ниети ачыкъ болса, ол эсленмей къалмайды. Айхай да, къайсы бирибизге да насып сезимни сынатхан - ала бизни жууукъ адамларыбыздыла. Бююнлюкте къыйын анаматам, ёз анам да къатыбыздадыла. Андан уллу байлыгга а къайда барыбызгга да?!

Гитчелигиден да аны алайлыгына тюшюнорге ёсдюргенди таматаларыбыз. Аны себепли юйюрубозге дагъыда туудукъла кюшулурла деген жарыкъ умутуму жорегимде сакълайма.

Бирлешиуню, бир бирни ангылауну жетишимлерини тутуругуна санайды

Ариу сёзлерин да дарманга айландыра ишлеген жашларыбызгга бла кызыларыбызгга хурметибиз не заманда да уллуду. Аллайладыла бу жашауу мурдору да десек, баям, жалган да айтырыкъ болмакъ.

Арт кезиуде саулай дуня окууна жангы коронавир инфекияны хатасындан абызрарганды, алчыганды. Бизни врачларыбызгга, медсестраларыбызгга, санитаркаларыбызгга, бирси медицина ишчилени барысына да къыйын, бийик хазырлыкъ эмда жууаплылыкъ болумлада ишлей, кесибибиз, жууукъ-ахлуларыбызны, шагъырейлерибизни-тенглерибизни да саулуубузгга къараргга, жанланы кутхарып къалыргга да тюшеди.

Ковид жайылганы бла байламлы республикабызда эм биринчи болуп КъМР-ни СПИД-ни эм жукъгган аруулану профилактикасы эмда алагга къажалукъ этуу жаны бла арасыны мурдорунда къуралган эм къоркъулу инфекцияланы госпиталыны коллективине уа коронавирсудан къыйналганыла болушлукну бирсиленен алгга этерге тюшгенди.

Анда ишленгенден биринди бийик категориялы медсестра Османланы Жамиля да. Аны

адамлыкъ эмда профессионал ышанларыны юсюнден а эндиге дериди да айтыла. Сыйлы грамоталагга тийишли бола келгенди. Кёп болмай а ол КъМР-ни Башчысыны Ыразылыкъ къагыты бла COVID-19 инфекияны жайылууна къажалуукъда салган ёлчмесиз къыйыны, сайлаган ишине кертичилай къалганы ючюн сауулаланганды.

Сагынылган госпиталгга кече-кюн демей келтиргендиле саусузланы. Жамиля айтханнга кёре, аланы бир кюнге саны 50-60-ха дериди да жетип турганды. Ол а медперсоналга къаллай бирге ауурлукъ болганын кёз аллынга келтирген

окууна къыйынды. Биз хапарын айтхан медсестра да кеслери алларына къаруу эталмай, ашларыну окууна ашайлаи турган саусузлагга болушлукъ этип келгенди энди бир жыл чакълы болады.

-Къаллай бир алгыш этедице, больницаны социал сетьюде бетлеринде жаздыла пациенттерибиз бизге. Аланы он проценти окууна толса да, кесими угай, туудукларыбыздан ары да жашауубуз эм жарыкъ, тынчлыкълы да болукъду. Мен да газетибизни юсю бла бизни къыйныбызны ангылаганлары, аллай бир намес-сый, хурмет этеллери ючюн аланы барысына да ыразылыгым билдиремя, дейди ушак нёгерим.

Ол кеси уа Жанхотия элде Тилланы Ануарны шуёк юйюрунде тууганды. Алыкъа гитчечик болганында окууна атасыны бели къыйнаса, анга амал этерге кюрешгенди. Юйде, бирсиле да къызны къолу жентил, медицинаны сайларга жарауу болганын, аны жандуурулгун да белгилегенлей тургандыла. Алай бла ол эл школну тауусуп, Нальчикде медицина училищени бошаванды. Сайлауна кертичилай къала, андан бери уа огырды сагынылган арада медсестра болуп келгенди энди

отуз жылдан атлаганды. Анча заманын ичинде уа кёплеге себеплик эте, болушлугун тийдире келеди.

Алай эсе да, алагга коронавирс болса кюреше, аллай къыйын костюмланы, маскаланы, ауур боталаны кийип, бютюнда жылны исси кезиунде ишлерге тюшеригин а, айхай да, сакъламаганды. Болсада зачётланы, экзаменлени исси кезиунде ишлерге тюшеригин а, айхай да, сакъламаганды. Болсада зачётланы, экзаменлени исси кезиунде ишлерге тюшеригин а, айхай да, сакъламаганды. Болсада зачётланы, экзаменлени исси кезиунде ишлерге тюшеригин а, айхай да, сакъламаганды.

Коллектив бир юйюрча, бир бирни ангылай ишлегени да айтады Османланы келинлери. Айхай да, жаланда аллай къыйын ауруугга къажау суюегенде угай, не тюрлю жумушда да бирге урунганла сен неда мен демей ишлеселе, хар не да тынгылы тамамланды. Ол врачланы, медсестраланы арасында да ауруп къыйналганыла болганыларын жашырмай, барыбыз да бирча жарысгга, ёфендиланы Марияны (врач), Бёздоланы Альбинаны (медсестра), бирсилени да эсгереди. Алгадан алагга къоркъурга тюшген эсе да, жамауатны ал-

лында борчларын бет жарыкъла толтурур ючюн бири да артка турмаганын, ала этерик жумушун бир башха бирге тындырмалыгын толу ангылаганларын, не билимлерин, амалларын амагганларын айтады.

Аны алайлыгын а бизге, айхай да, жашау неге да къайгырган тишируу ариу юйор да ёсдюреди. Жашчыклары уа алыкъа школдадыла. Огурулу ана уа ала окуу-билим алып, миллетлерине жарган инсанла болуп ёсрелерине ышанады.

Суюген ишинде бет жарыкълы уруна, бу уа ушакъ жумушду, анга мен жууаплы туюльме демей, хар неге да къайгырган тишируу ариу юйор да ёсдюреди. Жашчыклары уа алыкъа школдадыла. Огурулу ана уа ала окуу-билим алып, миллетлерине жарган инсанла болуп ёсрелерине ышанады.

Пандемия башланган кюнден бери да кеч-кюн демей, къыйналган саусузлагга себеплик тапдыргылан турган медсестра, не аз да бош кезиун болса, аны хар заманда юйюру бла осдурургга сюеди. Анга хар кюн сайын да жангы къаруу бла ишлерге уа аланы барлыклары болушлады.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

Кеслерин аямай, ауруганланы жашаууга кыйтарган эгечле

Былай кюнде кеп махтаулу тиширюу тошеди эсе – ынна, ана, эгеч, келин, кызы. Хар кюн сайын да ариу айтырга тийишли эсе да, биз аланы кыйынларын асламысында белгили кюнледе санайбыз. Медицинада кеп таулу кызы ишлейди. Ала бу пандемияны бизге, саулай дунягьа да сынау кюнлеринде, кеслерини юслеринден сагыш этмей, берген антларын толтура, ауруганлагьа эс тапдырыгьа кюрешедиле. Баям, бек уллу махтау да алагьа айтылыргьа тийишлиди.

Хар не да гитчеликте салынады

Атабийланы Мажитни юч кызы жашауларын медицина бла байламлы этгендиле. Хар не да гитчеликтен башланады. Аталары Тёбен Холамда туугьанды. Нальчикде педагогика училищедде окугьанды, уруну жолун туугьан элинде устас болуп башлагьанды. Бир жылдан Улуу Ата журт уруш башланып, ол фронтха кетгенди.

Сакьат болуп, 1943 жылда туугьан элине кыйтарганды. Аны Холам-Бзынгы районну комсомол комитетинде биринчи секретарьны кьуллугьуна салгьандыла. Сюрюнде аны юйюрю Кьыргьыстанда Кант районнга тошгенди. Анда ол десертник, колхоз фермагьа тамата болуп да ишлегенди.

1947 жылда Элжоркьаланы Чомайны кызы Аслижан бла юйюр кьурагьанды. Экиси да иш ахлусу адамла эдиле да, киши жеринде окьуна атларын махтау бла айтдыргьандыла.

Ала ата журтха юч сабийли болуп кыйтаргандыла. Холамда жашар кёллюле эдиле Атабийлары, алай алай айханча бомагьанды – эрттегили Холам элин жангырыгьа кьыймагьандыла ол заманну оюучулары. Алай бла Мажит Кьара-Сууда тохтагьанды. Аны анда Эл советни председателине айыргьандыла. Ол иги кесекени анда, Бзынгьа да колхоз

председатель болгьанды. Ол таматалык этген кезиуде элде тюкен, школ, амбулатория, жолла, кьошла ишленгендиле.

«Бизни доктор Лиза»

Быланы тамата кызылары Лиза Кьара-Сууда амбулаторияны таматасыды. Ол, Нальчикде медицина училищени бошагьанлай окьуна, анда фельдшер болуп ишлеп башлагьанды. Ол эллилери сюйген, уллу хурмет да этген ариу адам Гайылань Барисбий бла эки жаш бла бир кызы ёсдюргенди.

Элде доктор болуп ишлеген бютюнда кыйынды – кече, кюн деп жокьуд, сени не заманда

да излерге боллукьдула. Ма аллай хазырлыкьда жашайды эл фельдшер Гайылань Лиза элли жылдан артыкь заманни ичинде. Эллилери айтханнга кёре, аны диагностика салыуда уллу усталыгы барды. Ол айтханни УЗИ, башха тинтиу да тюрлендирмейди. Бу жукьгьан аурууну заманында уа, не тюрлю кьоркьуугьа да кьарамай, Лиза элде аллай ауруганлагьа кьарап турады. Анга кьара суучула «халкь докторубуз» дейдиле.

Усталыгы бла айырмалы Фатимат

Аны кичи эгечлери да таматаларыннан кёргенни этгендиле. Фатимат алгьа медицина училищедде, ызы бла университетде окугьанды. Ол Чегем район

больницада терк болушлукь этген станцияда ишлейди. Кеси да Гераланы келинлериди. Баш иеси Алим бла бирге кызы бла эки жаш ёсдюргендиле.

Терк болушлукь станцияда ишлеген бек тынгылы ишди, борчунгу жууаплы толтурама десенг. Фатимат а билими, ни-замы, усталыгы бла айырмалыды. Аны ишлеген жеринде, жамауатда да намысы-сыый жюрюйдю. Пандемия бла байламлы ол, врачла жетишмегенде, таматала тилеп, жарым жылны ичинде аллай кьоркьуулу ауруу кыйнагьанланы багьып тургьанды.

Кыйтаргырыулу Айшат

Айшат а Нальчикде Биринчи шахар клиника больницада анестезиолог-реаниматологду. Ол Кьабарты-Малкьар кьырал университетни медицина факультетинде окугьанды. Уруну жолун студент заманында Нальчикни Терк болушлукь этген станциясында медсестра болуп башлагьанды. Окууун бошагьанлай а, 1990 жылда, интернатураны Биринчи шахар клиника больницада ётгенди. Андан бери анда ишлеп турады.

Бир-эки ыйыкь мындан алгьа бир танышым, телефон бла сёлешип: «Сен Атабийланы Айшат деп врач танымыса?» – деп сорады. Сора: «Эгечим кыйынды. Ол пандемиядан бакьгьанланы араларында бек кючлю реаниматологду, бир онг болса, болушурукьду дейдиле», – деп кьошады.

Ёлюм бла бетден-бетге тюбешип тургьан, аны бла демелешген кьаллай бир жууаплы болгьанын ангылап, сейир этеме Айшатны – сабыр, жууаш, тюзлюккю сюйген танышымы – сайлауна.

Ол а: «Отуз жылдан атлагьанды мен бери келгенли. Аламат коллективге тошген эдим. Билимли адам кеп эди ол заманда: реанимация ёблюню таматасы Борис Кунжиев, врачла Банийланы Роза, Ха-

сан Шугушев, Кьудайланы Керим, гемодиализни устасы Энейланы Магомет, башхала да. Ала мени бек ариу кёргендиле, «Айшатчыкь», – демей да сёлешмегендиле. Ыразы эдиле тирлигиме. Бюгонгю коллективбизде да бир бирни билген, бир бирге хурмет этген тере сакьланады. Шендю аламат аппараттура барды реанимацияда. Алгьын клиника оюм деген ангылам бар эди. Ол андан кем тююл эди деп, алай ангылайма».

Айшат бюгон пандемия бла кьаты корошген жыйындады. Кыйынды, алай анча жылны ичинде бек кьарысузлагьа бакьгьан энчи ёблюмде ёлюм бла тохтаусуз кюреш бардыргьан аламат врач быллай жууаплы кезиуде да атын бек иги реаниматолог деп айтдырады. Ол а ёхтемленирча шартды.

Айшатны «За самоотверженную борьбу с коронавирусом» деген майдал бла саугьалагьандыла. Кьызыла иги кесек махтау кьагытха, ырызлыкьлагьа да тийишли болгьандыла.

КЕРТИЛАНЬ Сакинат.

Дарманнга игилик излеуню бла халал кёллюлюккю кьошуп

Пандемия башланганлы бери да кыйын ауругьа кьажау соелгенледен бири Кетенчиланы Альбинады. Ол узакь эм ариу эллирибизден биринде – Булунгуда – туугьанды. Нальчикде медицина колледжин таусургьа, ызы бла Биринчи Чегемни район поликлиникасында Газаланы Розаны башчылыгьында талай заманны урунганды.

Бу ызы сайлап, саулукь сакьлаугьа кыйын салып келгенли уа энди жыйырма жылдан атлагьанды. Иш кёллюлюгю, жетишимлиги ючюн а районну администрациясыны, ведомствону атындан да бир енча кере саугьалаана тургьанды.

Бюгонлюкте уа тануулу эмда хунерли медсестра Москвада «Вита Медикус» кеп профильли медицина араны экинчи номерли поликлиникасында ишлейди. Сагьынлыгьан мажкеме уа COVID-19-гьа кьажаулукуну жангы инфекция жайылгьан кюнден бери да бардырады. Таулу тиширюу да, мында процедураланы тамамлай, бери кюн сайын да келген саусузладан кван ала-

ды, аланы анализлерин этеди. Аллайланы саны уа хар жолдан жетмишге окьуна жетеди.

Тюшге дери бу жумушчу жалчытхан а, айхай да, тынч да тююлюндю. Андан сора да, адамланы барысына да ариу сёлеше, кёллерин ала билирге керекди. Нек дегенде, ала ауругьанларына жарсып, аны кьалай оздурлукьларыны кыйгысынын да этедиле. Аллай саусузла бла кюн сайын бетден-бетге тюбегенни кьалайлыгьын а ангыламазлыкьгыбыз болмаз, баям.

Альбина да кесини усталыгьын, хунерлиги ачыкьлай, кёлледен ыспас эшитеди. Сёз ючюн, аны юсюнде Назакет Сулейманова социал сетьледде былай жазды: «Жарашуулу, ариу кылыкьлы эм нени кьалай этеригин толусуулай билген медсестрады. Башхача айтханда уа, акь халат кийген мёлекди.

Бир-бирде врачладан эсе аланы кыйынлары окьуна бегирек озуучуду. Бийик категориялы эмда ангылаулу спецалистиде деп айталлыкьма. Анга ышанып келирге боллукьду поликлиникагьа». Быллай ырызлыкьларынын билдиргенле

уа дагыда бардыла.

Айхай да, ара шахарыбызда жьамауатны сурамьын кьачестволу халда толтуруп урунганды да тынч болмаз. Алай эсе да, коронавирустан ауругьанланы не тюрлю анализлерин да тамамлагьандан сора да (эсгерте кетейик, ол а кеп профильли медсестрады), Кетенчиланы кызылары ауур саусузлагьа операцияла этилген кезиуде врачлагьа болушхан медсестрады. Андан сора да (операциядан), ол пациентлеге наркоздан азыргьа, дарманларына, башха затларына да кыйгыргьанлай турады.

Кьайсы жумушун да бийик кьачестволу даражада бардыргьаны ючюн а араны директору, баш врачы Айна Иругованы атындан да ырызлыкь кьагытлагьа, Сыйлы грамоталагьа, саугьалагьа да тийишли бола келеди.

Алай эсе да, анга эм уллу саугьа пациентлеги ырызлыкьларыды. Ала уа кеслерини ол сезимлерин жаланда сёзлери бла угьай, кьарамлары бла окьуна ангылатдыла. Кыйналып тургьан кезиулеринде эс тапдыргьан медсестрагьа

сёлеширге мадар тапмасала да, анга ыспас этгенлерин аланы кёзлеринден билирге боллукьду.

Ма аллай чакьланы – саусузу кьарамында ырызлыкькьны, аланы кёзлерини жарыгьанларын кёрююну – таулу тиширюу да ишинде, жашауунда да эм магьаналыгьа санайды. Нек дегенде, ол аланы бир бирден айыргьан да этмейди. Тутхан жумушунда жетишимли болуп, кёлю кётюрулукь, кьатында сенден болушлукь излегенге аны бералгьанын-

гы сезген а жашауунгу толу, кыйыматы да этгенни чертеди.

Альбина жаланда уллу шахарда бош заманы аз кьалгьанына жарсыды. Болсада медицина литератураны окургьа, жангычылыкькьланы киталадан, Интернетден болса да, билирге ашыгьады. Бюгонлюкте жангы мадарланы кёргенлей, ангылагьанлай туругьа тийишлисин, алайсыз ишинги толу даражада бардыралмазлыкьгыны айтады.

Ол дагында суратлау литератураны, акь сёзю да окургьа сюеди. Закийибиз Кьулийланы Кьайсыны, Чингиз Айтматовну, Омар Хайямны чыгармаларын бегирек жаратады.

Андан сора уа, отурлу тиширюу эки жашны анасыды. Ала бизнес, спорт бла да кюрешедиле. Альбинагьа кьанат кердирген, тамблагьа кюннге ышаныулу кьаратхан а аны туудугьуду. Кьадар анга аллай насыпны кьошуп берир, мындан арысында кюрюрунден, ишинден да бирча кьууана, кьайда да бет жарыкьлы болуп деп ийнанабыз.

ТРАМЛАНЬ Зухура.

«Битеу дуняны ариу кызындан жангыз да сени сюеме...»

КЪУЛИЙЛАНЫ
Къайсын

КЪЫЗГЪА

Сен жазгы кюнде бараса,
Махтайма жангы жазны,
Сен акъ таулагъа къарайса,
Махтайма акъ тауланы.

Сен жайгы кюнде бараса,
Махтайма жашил жайны,
Гокка ханслагъа къарайса,
Махтайма мен аланы.

Кюз арты кюнде бараса,
Махтайма мен кюз артын,
Сен сабанлагъа къарайса,
Махтайма сабанланы.

Сен къышкы кюнде бараса,
Махтайма къарлы къышны,
Шош тереклеге къарайса,
Махтайма тереклени.

Сен бу жашауда бараса,
Махтайма бу жашауну,
Сен бу дуняда тураса,
Махтайма бу дуняны!..

ОТАРЛАНЫ Керим

ТАНГ ЖУЛДУЗУМУ ЖАРЫГЪЫ

Тас этип къойдум желде, жауунда
Танг жулдузуму жарыгъын.
Узакъ чучурну шуулдауунда
Эшитеме сени жырынгы.

Мен ашыгъама ары барыргъа,
Тынглай кетип ол жыргъа,
Кече арада сен суу алыргъа
Келген сунама чучургъа.

Жырынг чакъыра, жагъагъа келсем,
Сени кърмейме алайда.
Къуанчлы тошлей, кетип къалдынг
сен.
Къайда излейим мен, къайда?

Сен суу жагъада, алгынча, сакълап
Тураса, дедим, жангызлай.
Алай сен, мени кенгден ийнакълап,
Кетгенсе, эрттен жулдузлай.

Сен, элигизге кетгенли бери,
Манга къагъыт да жазмадынг.
Унутупму къойдунг, башханы кърюп?
Сюймесенг, сылтау азмды?!

Мен кишиге да бармайма, ариу,
Алдап къагъыт деп, тарыгъып.
Сюймеклик деген – тауладан ауур,
Танг жулдузуму жарыгъы!

Мен, жыл саусузча, жюрегим тарай,
Сени къреме тюшюмде.
Мен, жаз тангына къуанчлы
къарай,

Малкъар халкъ тиширыулагъа – ынналагъа, аналагъа, эгечлеге, кызылагъа - не заманда да уллу сый бергенди, аланы намысларын къргенди. Бизни постлерибиз а алагъа атап, ариу назмула жазгандыла. Композиторларыбыз ол къанатлы акъ сёзлеге макъам салып, жырла такъгандыла. Айтханыбызгъа ийнандыра, бу байрам кюнде газетибизде ол чыгъармаланы бир къауумун басмалайбыз.

Насып барына тюшюндюм.

Мен келечиге сени ызындан
Эрттен аязын иеме.
Битеу дуняны ариу кызындан
Жангыз да сени сюеме.

ГУРТУЛАНЫ Берт

КЪАЙДАН ДА КЪРДЮМ СЕНИ!

Элде келин чыгъаралла.
Къызынады таулу той.
Мында жигит, ариу да кеп –
Бирин айт да, бирин къой!

Эсимде да, тюшюмде да
Болмагъан эдинг мени.
Келе-келип, уллу тойда
Къайдан да кърдюм сени!

Аталмайма сен ариуну,
Не этсем да, эсимден.
Уялгъан да этеме мен
Энди кеси кесимден.

Келин, жарыкъ жулдуз кибик,
Сен а толгъан ай кибик,
Ол – акъ гюллю жаз башыды,
Сен – жемишли жай кибик!

Субай санлы, къара къашлы,
Кёзлеринг да дум-къара,
Жууаш бетли, сабыр сёзлю,
Жюрекке жылыу сала!

Жашла, баям, базынмайла
Сен ариуну тилерге,
«Жаным да – сен, кюнюм да – сен,
Бир юй болайыкъ», – дерге.

Сезгенем къол жылыуунгу,
Абезехге баргъанда.
Жюрегим терк къагъа эди,
Сен аз-маз ышаргъанда.

Дарман болдунг сюймекликден
Жюрегимде жарагъа.
Баш урама сени ючюн
Атанг бла ананга.

Салам къагъыт жазып ийдим.
Кесинг окъу, алсанг а.
Санга алтын жюзюк алдым,
Бармагъынга салсанг а.

Жаз тилими магъанасын,
Сормадын билирмисе?
Огъесе уа, бюсюремей,
Жашыртын кюлюрмюсе?

БОТАШЛАНЫ
Исса

СЕН АРИУГЪА

Сени къара чачынг табанынга жете
Кёзлеринг кёзюр ойнайла
Узун кирпиклеринг кёзлеринги жаба,
Жарыкълыгъынгы жашырала.

Сенден ариу болмаз, ой, жерни юсюнде
Ариулугъунг жай бла зрише.
Сюймеклик къапханнга тюшгенме,
ариуум
Къыйналмам чыгъаргъа кюреше.

Терк-терк кёралмасам мен, санга
тансыкъдан
Жюрегим отда кюеди.
Башым къой десе да, унамайд жюрегим,
Сени жюрегим да сюеди.

Бир къарасанг а сен мени кёзюме,
Нечик бек ушайса сен айгъа.
Бармаз жериме да барама мен, ариуум,
Тепсей билмей, сен баргъан тойгъа.

Сен а абезехни ариу тепсейсе,
Ариу чабакъ кёлде жюзгенча.
Мен сен ариучукъну чексиз бек сюеме,
Тахир Зухураны сюйгенча.

МАММЕЛАНЫ
Ибрагим

ТЕРЕЗЕНГИ ЖАРЫГЪЫ

Мен сени излеп келеме,
Ингир сайын тёзалмай,
Жашыртын къарап турама,
Терезенгден кёз алмай.
Акъырын жырлайма,
Сюймеклик излейме,
Терезеден шо
Тышына къара деп тилейме.

Сени ачылгъан терезенг
Гол бахчагъа нюр чачад,
Ингир сайын терезени
Алай кенгнге ким ачад?
Мен санга жырлайма,
Сюймеклик излейме,
Терезеден шо
Бери бир къара деп тилейме.

Сен ышаргъанда, жюрегим
Жарыйды, кюн тийгенча.
Насыплы болама, саулай
Дуня мени сюйгенча.
Акъырын жырлайма,

Сюймеклик излейме,
Терезеден шо
Манга бир ышар деп тилейме.

Сени терезе жарыгъынг
Мени кесине тартад,
Огъесе сени терезенг
Башханымы жарытад?
Мен санга жырлайма,
Сюймеклик излейме,
Терезеден шо
Манга бир къара деп тилейме.

МОКЪАЛАНЫ
Магомет

ЖУУАП КЪАЙТАР

Ой, ариучукъ, сени сайлагъанма
Битеу кызыланы ичинден.
Санга термиле, мен жыр айтама
Сюймеклигим юсюнден.

Сюймеклик ауруу синггенди манга,
Дарманнга сени жокълайма.
Хар ингир сайын юйюнгю аллында,
Чыгъар эсенг деп, сакълайма.

Ариу халларынг, субай санларынг
Бар акъылымы алалла.
Акъ мангылайынг, къара къашларынг
Кёзюмю юсюнде туралла.

Кече жукъласам да кёрюнесе,
Ариуум, мени тюшюмде.
Сен къызла бла жигер ишлейсе
Бизни колхозну ишинде.

Не тюрлю иште ишлегенде да,
Болмайды сени ариуунг.
Билеме, тойда тепсегенде да,
Башхады сени барыуунг.

Иште, тойда да санга къарайма,
Сени кёреме энчирек.
Сен сюе эсенг, энта жырларма,
Жууап къайтарчы теркирек!

ДОДУЛАНЫ Аскер

ЭСКИ АДЕТДЕЧА

Мен сакълайма жазда да
Хар келлик кечени.
Назмула да жазам,
Хар бири – келечим.

Кел, эски адетдеча,
Къачырып кетейим!
Хар затны, керегича,
Мен кесим этейим.

Чагъыдый да отлайды
Жаз башы сабанда.
Кишини а тешерме
Сен чыгъар заманда.

Кёлюмю жарытады
Жюрекеде бир сезим.
Ай да нек жарытады? –
Мен сакълайма сени...

Кел, эски адетдеча,
Къачырып кетейим!
Хар нени, керегича,
Мен кесим этейим.

Жангычылык

Кагетле дерслени бек жаратхандыла

Бу кюнледе Бабугентде орналган экинчи номерли кадет школ интернатда сейир тобешиу озганды. Мында Москвадан келген кьонакыга – МГУ-ну физика факультетини ючюнчю курсуну студенти, кыралыбызны ара шахарында сагынылган предметден школчуланы арасында бардырылуучу олимпиаданы призёру **Анна Милицина**га жарык халда тубегендиле.

Кавказда математика араны эмда Адыгее Республиканы регионлу

табийгат математика школуну бириккен проекттерине тийишлиликте тошюндюрген предметден онлайн эмда дистанцион форматда КШИ-де да дерсле бардырыллыкдыла. Анга методика жаны бла тутхучулуккуну уа Россейде олимпиадалы математикадан эм кючю мектепледен бири - Кавказны математика арасы - этерикди. Аны башчысы уа «Сириус» Битеуроссей араны бөлүмюню таматасы Даут Казбекович Мамийди.

Алай бла, ол жаны

бла эм иги компетенция бла шагъырейленир онг кадет школну окуучуларына да чыкыганды. Кружоклада ала стандартлы болмагъан задачаланы этиуню төрели тюрлюлерине, аланы башха-башха амалларына юйренирикдиле. Башхача айтханда уа, мектепни программасындан тышында болгъан лагъа тошюнорюкдюле.

Андан сора да, сабийле олимпиадалы заданиялары тамамларга, логикалы оюмлары кьураргъа, кеслерини башламчылыкларыны

кыйматтылыкларыны аныглатаргъа юйренирикдиле. Биринчи алай дерседе кадетлеге онеки иш берилгенди. Ала логиканы эмда эсни анытыууга бурулган заданияла болгъандыла.

Жашла дерседе жуаппланы тири бергендиле, задачаланы сейирлери бла этгендиле. Былай дерслени жаратып, мындан ары да ол ызда тошюнорге сюйгенлерин айтхандыла. Алагъа юй иш да берилгенди, аны уа кеслери алларына тамамларга керекдиле.

КШИ-ни администрациясы Алтууланы Муратха, Даут Мамийге, Анна Милицинага кадет интернат школну бла проектге кьошханла-

ры ючюн ырызлыгынын билдиреди.
АТТОЛАНЫ Халимат, КШИ-ни орус тилден бла литературадан устазы.

Баскетбол

Муратлары – финалгъа чыгыу

Краснодарда баскетболдан эр киши командаланы араларында СКФО бла ЮФО-ну бирикдирилген төрели чемпионатыны төртюнчю туру бардырылганды.

Анда республикабызны командасы жер-жерли «Спартак-КубГТУ» кьауумун 73:54 эсеп бла хорлагъанды. Ызы бла «Ессентукини» - 96:67 эм Краснодар крайны «ЦПЮБ-ЛОКОМОТИВ-КУБАНЬ» командасын 84:69 эсепле бла кьытханды.

Бу кёрюмдю бла бешинчи турну аллында ол турнир таблицада, Симферопольну «КФУ-Грифоны» кьауумундан жангыз да эки очкогъа артха кылып, экинчи жерни алады. Энди командабызны борчу финалгъа чыгъаргъады, аны ючюн оюн а апрельни ахырында Ессентукиде бардырыллыкды. Баскетболчуларыбызны тренер Александр Кири юйретеди.

ТЕННИС

Жерлешлерибиз – биринчи жерде

«Нальчик» спорт комплексе стол теннисден 16 жыллары толмагъан спортчуланы араларында СКФО-ну биринчилиги бардырылганды. Анга округну регионларыннан 100-ге жууук адам кьатышханды. Теннисчиле энци эм командалы зачётлада эришгендиле.

да битеу разрядлада хорлагъандыла, командалы эсепде да кьызларыбыз, жашларыбыз да биринчи болгъандыла. Энци зачётда уа Ислам Жуков бла Елизавета Сундиева хорлагъандыла.

Энди теннисчилерибиз Россейни биринчилигине кьатышырыкдыла, ол а 3-9 майда Чебоксарыде боллукды.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

ГЮЛ СЁЗБЕР

ГАЗЕТНИ 21-чи НОМЕРИНДЕ
БАСМАЛАНГАН СЁЗБЕРНИ ЖУАПЛАРЫ:

ЭНИНЕ: 7. Къарылгыч. 8. Къарампил. 11. Сырма. 12. Инчик. 13. Жантуугъан. 16. Къаланкьа. 17. Адежлик. 18. Антау. 20. Иллипин. 21. Ушула. 22. Игилик. 23. Регата. 25. Ахмат. 29. Жабалакь. 31. Жолоучу. 33. Ышанылулукь. 35. Кьутас. 36. Толан. 37. Муштухул. 38. Кьушбурун.

ЁРСИНЕ: 1. Къарындаш. 2. Къыйма. 3. Къатлама. 4. Жапмала. 5. Эмина. 6. Жигитлик. 9. Батман. 10. Жужуала. 14. Энчиликле. 15. Депутатла. 18. Анака. 19. Ууурт. 24. Къантулукь. 26. Хайнух. 27. Ахлула. 28. Ачыгъаууз. 30. Кьошулуу. 31. Жаурун. 32. Тахта. 34. Тобукь.

Учредитель: Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти бла Правительствоу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркинликлерин кьоруулау жаны бла Къабарты-Малкъар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа «КъМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда кьол салындаы. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Кетенчиланы Зульфия,
Кучукуланы Сафият - жууаплы секретарьны орунбасарлары;
Баллиланы Феруза (1,2,3,10-чу бетле), Бийчеккуланы Жаннета (4, 9,11,12-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1242 экз. Заказ № 466
Багъасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru